

Zhrnutie - rok 2020

• Sieť voľnočasových zariadení

V roku 2020 pôsobilo na Slovensku 439 centier voľného času. Približne štvrtina z nich bola zriadená v Prešovskom kraji (103). V nižšom počte boli zaznamenané v Košickom (83), Žilinskom (78), Banskobystrickom (57), Trnavskom (38), Trenčianskom (34), Nitrianskom kraji (26) a v Bratislavskom kraji (20).

Až 311 centier voľného času malo štátneho zriaďovateľa (mesto, obec, samospráva) a 75 CVČ patrilo súkromným inštitúciám. Cirkevný zriaďovateľ vybudoval 53 voľnočasových centier.

Asi štvrtina **štátnych CVČ** bola zaznamenaná v Prešovskom kraji (78) a približne pätina centier voľného času bola evidovaná v Košickom (60) a v Žilinskom kraji (55). Nižší počet CVČ mal sídlo v Banskobystrickom (34), Trnavskom (29), Trenčianskom (25), Nitrianskom (20) a v Bratislavskom kraji (10).

Súkromné CVČ boli evidované najmä v Banskobystrickom (17), Žilinskom (15), Košickom (14), Bratislavskom (10), Prešovskom (9), Trnavskom (7), Nitrianskom (2) a v Trenčianskom kraji (1).

Cirkevné CVČ boli najčastejšie zriadené v Prešovskom kraji (16). Nižší počet voľnočasových centier bol zistený v Košickom (9), Žilinskom, Trenčianskom (zhodne po 8), Banskobystrickom (6), Nitrianskom (4) a v Trnavskom kraji (2). Iba v Bratislavskom kraji ešte stále neexistuje centrum voľného času, ktoré by zriadila cirkev.

Štátne CVČ mali výraznú prevahu v každom kraji, okrem Bratislavského, kde bol počet štátnych a súkromných voľnočasových centier rovnaký.

V Bratislavskom, Trnavskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji mali prevahu **súkromné voľnočasové centrá**, pričom v Trenčianskom, Nitrianskom a v Prešovskom kraji bol zaznamenaný vyšší počet CVČ s **cirkevným zriaďovateľom**.

Porovnanie zistení za roky 2019 a 2020 ukázalo, že oproti zisteniam z roku 2019 sa **počet centier voľného času vôbec nezmenil** (2020 a 2019: zhodne po 439). V roku 2020 vzniklo v Bratislavskom a v Trenčianskom kraji i napriek zlej situácii jedno nové CVČ, zatiaľ čo Nitrianskom a v Prešovskom kraji jedno voľnočasové centrum zaniklo. V Trnavskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji neboli zistené žiadne zmeny.

V roku 2020 sa zmenil aj počet CVČ vo vzťahu k jednotlivým zriaďovateľom, ale celkový súčet bol vyrovnaný. Znížil sa iba počet súkromných CVČ (-3, 2020: 75, 2019: 78). Počet štátnych centier voľného času sa zvýšil o dve (+2, 2020: 311, 2019: 309) a počet cirkevných CVČ stúpol o jedno (+1, 2020: 53, 2019: 52).

Zvýšenie počtu **štátnych** voľnočasových centier bolo zistené v Trenčianskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji (zhodne +1). V Prešovskom kraji (-1) sa ich počet znížil o jedno a v Bratislavskom, Trnavskom, Nitrianskom a v Žilinskom kraji sa počet centier voľného času so štátnym zriaďovateľom nezmenil.

V roku 2020 bol vyšší počet voľnočasových centier patriacich **súkromnému zriaďovateľovi** evidovaný iba v Bratislavskom kraji (+1). V Nitrianskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji sa počet CVČ znížil o jedno. V Trnavskom, Trenčianskom a v Žilinskom kraji sa situácia nezmenila.

V skupine **cirkevných voľnočasových centier** bolo zvýšenie evidované len v Prešovskom kraji (+1), pričom v Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji neboli zaregistrované žiadne zmeny. Opäť poukazujeme na skutočnosť, že už iba v Bratislavskom kraji neexistuje CVČ, ktoré by malo cirkevného zriaďovateľa.

- **Pedagogickí zamestnanci**

V roku 2020 pracovalo v CVČ na celom Slovensku 5 722 pedagogických zamestnancov, pričom väčšinu tvorili ženy (3 692, muži: 2 030). Až 3 725 osôb pracovalo externe a viac než tretina pracovníkov (1 997) patrila k interným zamestnancom centier voľného času.

Najviac osôb zamestnávali CVČ v Prešovskom (1 591), Košickom (1 265) a v Žilinskom kraji (1 103). Nižší počet zamestnancov zabezpečoval činnosť centier voľného času v Banskobystrickom (629), Trenčianskom (347), Trnavskom (345), Nitrianskom (246) a v Bratislavskom kraji (196).

Viac než tri štvrtiny pedagogických zamestnancov pôsobili v štátnych CVČ (4 459). Už omnoho menej osôb vykonávalo túto činnosť vo voľnočasových centrách, ktoré založil súkromný (699) alebo cirkevný (564) zriaďovateľ.

Porovnanie zistení za roky 2019 a 2020 potvrdilo, že sa **znižil počet pedagogických zamestnancov o 391 osôb. (-391, 2020: 5 722, 2019: 6 113).**

Nárast počtu pedagogických zamestnancov vykazovali CVČ so sídlom v Bratislavskom (+25), Trnavskom (+12) a v Prešovskom kraji (+42). Najväčší pokles počtu pracovníkov voľnočasových centier bol zistený v Košickom kraji (-348), pričom ich miernejšie zníženie bolo evidované v Žilinskom (-50), Trenčianskom (-43), Banskobystrickom (-27) a v Nitrianskom kraji (-2).

Z celkového počtu 5 722 pedagogických pracovníkov patrila viac než tretina (1 997) k **interným zamestnancom** a 3 725 osôb zabezpečovalo činnosť voľnočasových zariadení **externe**. Znižovanie počtu pracovníkov v CVČ sa v roku 2020 týkalo externých zamestnancov (-449), pričom sa mierne zvýšil počet osôb, ktoré v centrách voľného času pracovali interne (+58).

V roku 2020 zabezpečovalo činnosť CVČ 3 692 **žien** a 2 030 **mužov**. Podrobnejšia analýza dát potvrdila, že vo všetkých krajoch SR bol zaznamenaný vyšší počet žien než mužov. Redukovanie počtu zamestnancov zasiahlo vo vyššom počte ženy (-319) než mužov (-72).

Vo všetkých krajoch mali výraznú prevahu pracovníci **štátnych CVČ** (4 459). Už omnoho menej osôb zamestnávali voľnočasové centrá so **súkromným** (699) a s **cirkevným zriaďovateľom** (564).

Vyšší počet pracovníkov bol zistený iba v súkromných voľnočasových centrách (+65). Najvýraznejšie zníženie počtu pedagogických zamestnancov bolo zaznamenané v štátnych CVČ (-429), pričom v nižšej miere sa dotklo aj cirkevných voľnočasových centier (-27).

Priemerný počet pedagogických zamestnancov v CVČ predstavoval v roku 2020 približne 13 osôb. Celoslovenský priemer presiahli iba voľnočasové centrá v Košickom, Prešovskom (zhodne po 15) a v Žilinskom kraji (14). Nižší priemerný počet pedagogických zamestnancov bol zaznamenaný v centrách voľného času v Banskobystrickom (11), Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom kraji (zhodne po 10) a v Nitrianskom kraji (9).

V roku 2020 **priemerný počet zamestnancov** v CVČ mierne **klesol** (2020: 13, 2019: 14). V Nitrianskom (zhodne po 9) a v Prešovskom kraji (zhodne po 15) sa situácia oproti zisteniam z minulého roku nezmenila. Zníženie priemerného počtu pedagogických pracovníkov bolo zistené v Košickom (2020: 15, 2019: 19), Trenčianskom (2020: 10, 2019: 12), Žilinskom (2020: 14, 2019: 15) a v Banskobystrickom kraji (2020: 11, 2019: 12). Priemerný počet zamestnancov voľnočasových centier sa v malej miere zvýšil iba v Bratislavskom a v Trnavskom kraji (zhodne: 2020: 10, 2019: 9).

• **Pravidelná záujmová činnosť**

V roku 2020 pracovalo v centrách voľného času 11 174 záujmových krúžkov. Priemerný počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti na jedno zariadenie bol 25. V CVČ bolo evidovaných aj 5 548 záujmových krúžkov, ktoré boli vedené internými zamestnancami, čo predstavovalo asi polovicu (49,65%) z celkového počtu útvarov pravidelnej záujmovej činnosti.

Najvyšší počet záujmových krúžkov bol zaznamenaný v Žilinskom (2 730), Košickom (2230), Prešovskom (2 131) a v Banskobystrickom kraji (1 267). Nižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol evidovaný v Trenčianskom (801), Trnavskom (745), Nitrianskom (685) a v Bratislavskom kraji (585).

Štátne voľnočasové centrá zabezpečili necelé tri štvrtiny (8 216) útvarov pravidelnej záujmovej činnosti. Omnoho nižší počet záujmových krúžkov vytvorili pre deti a mládež CVČ patriace **súkromným** (2 013) a **cirkevným** zriaďovateľom (945).

Porovnanie zistení za roky 2019 a 2020 ukázalo **zníženie počtu útvarov pravidelnej záujmovej činnosti až o 731** (2020: 11 174, 2019: 11 905).

V roku 2020 sa počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti zvýšil iba Bratislavskom kraji (+11). **Výraznejší pokles** počtu útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol zistený v Prešovskom (-338), Žilinskom (-194), Trnavskom (-79) a v Košickom kraji (-73). Miernejšie zníženie počtu záujmových krúžkov sa dotklo aj CVČ v Trenčianskom (-42), Nitrianskom (-11) a v Banskobystrickom kraji (-5).

Minimálne zvýšenie počtu útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bolo zistené v súkromných CVČ (+1). Zníženie počtu záujmových krúžkov oproti zisteniam z minulého roku bolo evidované najmä v štátnych (-649) a v nižšej miere aj v cirkevných centrách voľného času (-83).

Z celkového počtu 11 905 záujmových krúžkov realizovaných v centrách voľného času bola v roku 2020 necelá polovica (5 548) vedená internými zamestnancami. Tento percentuálny podiel bol prekročený v Bratislavskom (61,71%), Trenčianskom (59,43%), Nitrianskom (55,47%), Prešovskom (56,55%) a v Košickom (51,57%). Nižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti, než uvádzal celoslovenský priemer, viedli interní zamestnanci v Trnavskom (43,36%), Žilinskom (40,04%) a v Banskobystrickom kraji (44,20%).

Celoslovenský percentuálny podiel (49,65%) bol prekročený v cirkevných (69,10%) a v štátnych centrách voľného času (52,41%). Iba vo voľnočasových centrách patriacich súkromnému zriaďovateľovi (29,26%) bol zistený výrazne nižší podiel útvarov záujmovej činnosti vedených internými zamestnancami než uvádzal celoslovenský priemer. Zo zistených údajov je zrejmé, že v týchto CVČ mali vo vedení krúžkov výraznú prevahu externisti.

Celoslovenský priemerný počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti pripadajúcich na jedno CVČ sa v roku 2020 (25, 2019: 27) znížil. Voľnočasové centrá patriace štátnemu (26)

a súkromnému (27) zriaďovateľovi zabezpečili pre svojich členov mierne nadpriemerný počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti. V cirkevných CVČ (18) bola ponuka omnoho nižšia než uvádzal celoslovenský priemer.

Z celkového počtu 11 174 záujmových krúžkov bol najvyšší počet orientovaný na telovýchovu a šport (4 675). Výrazne nižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol zameraný na kultúru a umenie (2 343), spoločenské vedy (1 206), výučbu cudzích jazykov (907), prírodné vedy (641), turistiku a branné športy (417), vedu a techniku (366) a na informatiku (362). Najnižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol v centrách voľného času venovaný spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (143) a ekologickej výchove (114).

Porovnanie zistení za roky 2019 a 2020 potvrdilo, že **počet záujmových krúžkov sa** v roku 2020 výrazne znížil (-731, 2020: 11 174, 2019: 11 905). **Vyšší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti nebol tento rok zaznamenaný pri žiadnej oblasti. Najvýraznejšie klesol** počet záujmových krúžkov, ktoré boli zamerané na telovýchovu a šport (-238) a na výučbu cudzích jazykov (-127). V nižšej miere sa znížil aj počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti orientovaných na kultúru a umenie (-82), spoločenské (-79) a prírodné vedy (-56), spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (-40), turistiku a branné športy (-34), ekologickú výchovu (-31), vedu a techniku (-25) a na informatiku (-19).

Telovýchova a šport boli v **najvyššom počte** rozvíjané v centrách voľného času v Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji. Iba v Bratislavskom kraji mali prioritu útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na kultúru a umenie.

V Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji boli v **najnižšom počte** organizované záujmové krúžky venované ekologickej výchove, pričom v Bratislavskom, Trnavskom a v Prešovskom kraji boli v najnižšej miere zabezpečené útvary pravidelnej záujmovej činnosti orientované na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí. Obsahové zameranie záujmových krúžkov vo vzťahu **k zriaďovateľovi** ukázalo, že vo všetkých troch typoch CVČ bol najvyšší počet zameraný na telovýchovu a šport. Už omnoho nižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti sa venoval kultúre, umeniu a spoločenským vedám. V štátnych a v súkromných centrách voľného času dávali prednosť výučbe cudzích jazykov, turistike, branným športom, vede a technike, zatiaľ čo v cirkevných CVČ boli preferované prírodné vedy a informatika. Všetci traja zriaďovatelia v najnižšom počte organizovali útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na ochranu životného prostredia a na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí.

• **Členovia útvarov pravidelnej záujmovej činnosti**

Až 11 174 záujmových krúžkov navštevovalo 162 513 členov. Priemerný počet členov na krúžok bol 15. Vo vyššom počte sa ich zúčastnili chlapci (85 648) než dievčatá (76 865). Svoje záujmy v útvaroch pravidelnej záujmovej činnosti výrazne častejšie rozvíjali deti mladšie ako 15 rokov (129 751) než staršie osoby (32 762).

Najvyšší počet členov uvádzali CVČ v Žilinskom (44 355), Prešovskom (33 850) a v Košickom kraji (31 750). Výrazne nižší počet osôb zúčastňujúcich sa na činnosti záujmových krúžkov bol zaregistrovaný v Banskobystrickom (16 624), Trenčianskom (10 437), Trnavskom (9 852), Nitrianskom (9 052) a v Bratislavskom kraji (6 593).

Chlapci mali miernu prevahu v Trnavskom, Nitrianskom, Žilinskom, Prešovskom a v Košickom kraji. V Bratislavskom a v Trenčianskom kraji navštevovali záujmové krúžky častejšie dievčatá. V Banskobystrickom kraji bol počet chlapcov a dievčat zapájajúcich sa do činnosti útvarov pravidelnej záujmovej činnosti pomerne vyrovnaný.

Viac než tri štvrtiny členskej základne záujmových krúžkov tvorili deti mladšie ako 15 rokov (129 751) a približne pätina členov bola staršia (32 762).

V rámci celého Slovenska mali v členskej základni **výraznú prevahu deti mladšie než 15 rokov**, pričom pomerne výrazné rozdiely boli zaznamenané vo všetkých krajoch SR.

Najsilnejšiu členskú základňu vytvorili **štátne voľnočasové centrá** (112 735). Omnoho nižší počet osôb navštevoval záujmové krúžky v CVC s súkromným (34 932) a s cirkevným zriaďovateľom (14 846).

Celoslovenský **priemerný počet členov** v krúžku bol 15, pričom nadpriemerný počet členov uvádzali súkromné (17) a cirkevné centrá voľného času (16). V štátnych CVC bol zistený len o málo nižší priemerný počet členov na krúžok (14).

Porovnanie zistení za roky 2019 a 2020 ukázalo, že **klesol počet členov záujmových krúžkov vo voľnočasových centrách až o 11 884 osôb** (2020: 162 513, 2019: 174 397). Z podrobnejšej analýzy vo vzťahu k **pohlaviu** vyplynulo, že útvary pravidelnej záujmovej činnosti prestali častejšie navštevovať chlapci (-6 321) než dievčatá (-5 563).

Redukcia počtu členov záujmových krúžkov sa dotkla vo výraznej miere detí mladších ako 15 rokov (-8 040), pričom v skupine osôb starších než 15 rokov bol zistený nižší pokles počtu členov útvarov pravidelnej záujmovej činnosti (-3 844).

Zníženie počtu členov záujmových krúžkov zaznamenali najmä **štátne centrá voľného času** (-8 756). Súkromné (-1 355) a cirkevné CVC (-1 773) vykazovali v tomto roku miernejší pokles počtu členov útvarov pravidelnej záujmovej činnosti.

Z uvedených údajov vyplynulo, že **negatívne zmeny v členskej základni** útvarov pravidelnej záujmovej činnosti sa v roku 2020 dotkli najmä chlapcov, osôb mladších ako 15 rokov a členov, ktorí sa venovali rozvoju svojich záujmov v štátnych voľnočasových centrách. Menej výrazné zníženie členskej základne bol zistený u dievčat, osôb starších ako 15 rokov a u detí a mládeže, ktoré sa na záujmovej činnosti zúčastňovali v súkromných a v cirkevných CVC. Tento výrazný pokles členskej základne záujmových krúžkov, ktorý bol zapríčinený pandemiou Covid 19 a dlhodobým zatvorením centier voľného času, je hodnotený veľmi negatívne. Je zrejmé, že mnoho detí a mladých ľudí, ktorí prestali tieto centrá navštevovať je ohrozených nielen sociálnou izoláciou, ale i rôznymi sociálno-patologickými javmi, ktoré na Slovensku existujú. Bolo by potrebné po návrate situácie do bežného života zatraktívniť činnosť útvarov pravidelnej záujmovej činnosti v centrách voľného času tak, aby ich návštevnosť opäť stúpila. Avšak na tieto aktivity je potrebné vytvoriť zamestnancom CVC aj lepšie finančné a materiálne podmienky než majú v súčasnosti.

Až necelá polovica osôb navštevovala **útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na telovýchovu a šport** (72 844). Necelá pätina (30 584) členskej základne preferovala záujmové krúžky venované kultúre a umeniu a 18 612 členov voľnočasových centier sa zaujímalo o spoločenské vedy. Deti a mládež vo výrazne nižšom počte navštevovali útvary pravidelnej záujmovej činnosti orientované na výučbu cudzích jazykov (11 561), prírodné vedy (9 191),

turistiku a branné športy (6 746), informatiku (4 808), vedu a techniku (4 281), na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (2 313) a na ochranu životného prostredia (1 573).

Chlapci výraznejšie preferovali záujmové krúžky zamerané na telovýchovu a šport, zatiaľ čo dievčatá sa viac zaujímali o kultúru a umenie. **Dievčatá** vo vyššom počte navštevovali útvary pravidelnej záujmovej činnosti venované výučbe cudzích jazykov, spoločenským a prírodným vedám. **Chlapci** sa viac zaujímali o vedu a techniku a o informatiku. **Obidve skupiny členov** v približne rovnakej miere absolvovali záujmové krúžky orientované na turistiku a branné športy, ochranu životného prostredia a spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí.

Deti mladšie ako 15 rokov častejšie navštevovali záujmové krúžky orientované na kultúru a umenie, výučbu cudzích jazykov a na vedu a techniku. Osoby **staršie než 15 rokov** sa vo vyššej miere zapojili do činnosti útvarov pravidelnej záujmovej činnosti, ktoré sa venovali telovýchove a športu a spoločenským vedám. **Obidve skupiny členov** v približne rovnakom počte navštevovali záujmové krúžky zamerané na prírodné vedy, turistiku a branné športy, ekológiu, informatiku a na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí.

V štátnych voľnočasových centrách prevládal záujem klientov o výučbu cudzích jazykov, vedu a techniku a spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí. **V súkromných CVČ** bol zistený vyšší záujem o krúžky zameraných na telovýchovu a šport. **V cirkevných centrách voľného času** bol evidovaný vyšší počet členov, ktorí navštevovali útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na spoločenské vedy, prírodné vedy, na kultúru a umenie a na informatiku. Všetky CVČ v približne rovnakom počte realizovali činnosť útvarov pravidelnej záujmovej činnosti orientovaných na turistiku, branné športy a na ekologickú výchovu.

Porovnanie počtu členov v záujmových krúžkoch za roky 2019 a 2020 potvrdilo výrazný pokles počtu členskej základne až o **11 884 osôb** (2020: 162 513, 2019: 174 397).

Zníženie členskej základne sa najviac dotklo záujmových krúžkov zameraných na telovýchovu a šport (-5 117) a na kultúru a umenie (-2 501). Znížil sa aj počet členov útvarov pravidelnej záujmovej činnosti, ktoré sa venovali výučbe cudzích jazykov (-1 217), spoločenským vedám (-1 032), informatike (-609), turistike a branným športom (-562), prírodným vedám (-334), vede a technike (-263) a spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (-214). Pokles členskej základne najmenej zasiahol záujmové krúžky orientované na ekologickú výchovu (-35).

• Príležitostná záujmová činnosť

V roku 2020 zorganizovali centrá voľného času spolu 14 694 príležitostných podujatí. Asi pätinu z nich zabezpečili CVČ v Žilinskom kraji (3 004). Nižší počet občasných podujatí zorganizovali aj voľnočasové centrá v Košickom (2 592), Trenčianskom (2 483), Banskobystrickom (2 118), Prešovskom (1 770), Trnavskom (1 335), Nitrianskom (976) a v Bratislavskom kraji (416).

Štátne centrá voľného času zorganizovali až 12 458 týchto aktivít. Omnoho nižší počet príležitostných podujatí zabezpečili pre svojich členov **súkromné** (1 040) a **cirkevné CVČ** (1 196).

Viac než tri štvrtiny (11 611) príležitostných aktivít boli určené pre deti mladšie ako 15 rokov a iba 3 083 týchto podujatí sa zameriavalo na staršiu vekovú kategóriu.

Príležitostné podujatia boli najčastejšie zamerané na telovýchovu a šport (4 291), kultúru a umenie (3 001), spoločenské vedy (2 453) a na iné, bližšie neurčené oblasti (1 089). Výrazne nižší počet týchto aktivít bol venovaný výučbe cudzích jazykov (846), spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (806), prírodným vedám (752), turistike a branným športom (517), vede a technike (435), ekologickej výchove (377) a informatike (127).

Voľnočasové centrá v Bratislavskom a v Trnavskom, kraji zrealizovali **najviac príležitostných podujatí** zameraných na kultúru a umenie, zatiaľ čo v Trenčianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji boli najčastejšie organizované občasnú aktivity venované telovýchove a športu. V Nitrianskom kraji boli v rámci príležitostných podujatí najviac preferované spoločenské vedy.

V Bratislavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji boli tieto podujatia v **najnižšom počte** orientované na informatiku, zatiaľ čo v Trnavskom kraji bolo najmenej občasných aktivít venovaných vede a technike. Iba v Bratislavskom kraji nebolo zaznamenané žiadne podujatie, ktoré bolo orientované na ochranu životného prostredia.

Porovnanie zistení za roky 2019 (59 863) a 2020 (14 694) potvrdilo, že voľnočasové centrá zrealizovali v tomto roku **až o 45 169 príležitostných podujatí menej** než v minulom roku. Oproti vlaňajším zisteniam výrazne klesol nielen počet aktivít určených pre deti mladšie ako 15 rokov (-34 260), ale znížil sa aj počet príležitostných podujatí venovaných osobám starším ako 15 rokov (-10 909).

Výraznejší pokles počtu príležitostných podujatí zaznamenali **štátne CVČ (-44 744)**. Miernejšie zníženie počtu aktivít, ktoré sa vo voľnočasových centrách konali len občas, bolo evidované v súkromných (-304) aj v cirkevných CVČ (-121).

Najvýraznejší pokles vykazovali príležitostné aktivity zamerané na spoločenské vedy (-12 004), kultúru a umenie (-10 685), telovýchovu a šport (-8 556) a na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (-7 433). Ich miernejšie zníženie bolo zaznamenané pri aktivitách orientovaných na iné oblasti (-1 879), prírodné vedy (-1 110), ekologickú výchovu (-858), turistiku a branné športy (-687), informatiku (-668), výučbu cudzích jazykov (-673) a na vedu a techniku (-616).

• **Účastníci príležitostnej záujmovej činnosti**

Príležitostných podujatí sa zúčastnilo 578 383 osôb. Týmito aktivitami oslovili deti a mládež najmä centrá voľného času so sídlom v Žilinskom (80 100), Trenčianskom (86 061), Košickom (81 268), Banskobystrickom (80 100), Prešovskom (76 671), Trnavskom (67295), Nitrianskom (44 839) a v Bratislavskom kraji (18 437).

Príležitostné aktivity oslovili častejšie dievčatá (308 225) než chlapcov (270 158). Dievčatá absolvovali tieto aktivity vo vyššom počte v každom kraji, okrem Prešovského, kde bol počet účastníkov vo vzťahu k pohlaviu približne rovnaký.

Tieto podujatia absolvovalo až 425 482 detí mladších ako 15 rokov a iba necelá tretina (152 901) osôb bola staršia. Vo všetkých krajoch mali prioritné zastúpenie deti mladšie ako 15 rokov. **Najvýraznejšie rozdiely** vo vzťahu k veku účastníkov boli zaznamenané v Žilinskom, Bratislavskom, Prešovskom, Košickom, Nitrianskom a v Trnavskom kraji. Iba v

Banskobystrickom a v Trenčianskom kraji sa príležitostných podujatí zúčastnila viac než tretina osôb starších ako 15 rokov.

V skupine účastníkov príležitostných podujatí mali výraznú prevahu členovia **štátnych** voľnočasových centier (494 838). V **súkromných** (39 277) a v **cirkevných CVČ** (44 268) sa do občasných podujatí zapojil omnoho nižší počet osôb.

Štátne CVČ vykazovali najvyšší počet účastníkov v obidvoch vekových skupinách. Výrazne nižší počet osôb, ktoré sa príležitostných podujatí zúčastnili, bol evidovaný v **súkromných** a v **cirkevných voľnočasových centrách**.

Účastníkov príležitostných podujatí najviac zaujímali aktivity orientované na telovýchovu, šport (161 683) a na kultúru a umenie (148 425). Už omnoho menej osôb sa zúčastnilo na týchto akciách zameraných na spoločenské vedy (85 545), spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (53 704) alebo absolvovali iné, bližšie neurčené podujatia (31 499). Účastníkov príležitostných aktivít v nižšej miere zaujali aktivity orientované na výučbu cudzích jazykov (26170), prírodné vedy (23 198), turistiku a branné športy (17 418), vedu a techniku (14 127), ekológiu (14 077) a na informatiku (2 537).

V Trenčianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji absolvovali deti a mládež **najčastejšie** príležitostné podujatia orientované na telovýchovu a šport. V Bratislavskom, Trnavskom a v Nitrianskom kraji bol zistený najvyšší počet účastníkov občasných aktivít zameraných na kultúru a umenie.

V Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji členov voľnočasových centier **najmenej** zaujali príležitostné aktivity venované informatike, zatiaľ čo Nitrianskom kraji boli na okraji záujmu členov občasná akcie zamerané na inú, bližšie neurčenú oblasť.

Porovnanie údajov za roky 2019 a 2020 ukázalo, že **počet účastníkov príležitostných podujatí klesol až o 410 300 osôb** (2019: 963 548, 2020: 578 383). Do aktivít, ktoré sa v CVČ konali nepravidelne, sa zapojili omnoho menej nielen **dievčatá** (-225 503), ale aj **chlapci** (-184 797).

Príležitostných podujatí sa v tomto roku zúčastnili vo výrazne nižšom počte **deti, ktoré ešte nemali 15 rokov** (-366 295) než **staršie osoby** (-44 005).

Najvýraznejší pokles počtu účastníkov príležitostných podujatí zaregistrovali **štátne centrá voľného času** (-383 275), pričom v **súkromných** (-20 516) a v **cirkevných CVČ** (-6 509) bolo zistené omnoho miernejšie zníženie počtu osôb, ktoré absolvovali príležitostné aktivity.

Prezentované zistenia potvrdili, že v roku 2020 klesol počet **účastníkov príležitostných aktivít** najmä u dievčat, osôb mladších ako 15 rokov, členov štátnych centier voľného času. Omnoho miernejšie zníženie bolo zaznamenané v skupine chlapcov, osôb starších než 15 rokov a členov súkromných a cirkevných CVČ.

Zistené dáta potvrdili, že najviac **klesol** počet osôb, ktoré sa zapojili do aktivít zameraných na telovýchovu a šport (-140 834) a na kultúru a umenie (-111 615). V nižšej miere sa znížil aj počet účastníkov príležitostných podujatí, ktoré sa venovali spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (-43 192), spoločenským vedám (-38 056), iným oblastiam (-30 031), prírodným vedám (-15 414), ochrane životného prostredia (-13 957), turistike, branným športom (-8 821), vede, technike (-4 130), informatike (-2 787) a cudzím jazykom (-1 463).

- **Víkendové podujatia**

V roku 2020 bolo v centrách voľného času zrealizovaných 1 956 víkendových podujatí. Najviac z nich zabezpečovali CVC v Prešovskom (394), Žilinskom (387) a v Košickom kraji (340). Nižší počet aktivít konaných počas sobôt a nedeľ bol zaznamenaný v Banskobystrickom (263), Trenčianskom (215), Trnavskom (199), Nitrianskom (103) a v Bratislavskom kraji (55). **Štátne voľnočasové centrá** zabezpečili až 1 584 podujatí konaných počas sobôt a nedeľ. Omnoho nižší počet týchto aktivít zorganizovali pre svojich členov CVC založené súkromným (245) a cirkevným zriaďovateľom (127).

Víkendové podujatia boli najčastejšie zamerané na telovýchovu a šport (762), kultúru a umenie (525), spoločenské vedy (192), turistiku a branné športy (166) a na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (144). Výrazne nižší počet týchto aktivít bol orientovaný na iné oblasti (61), prírodné vedy, vedu a techniku (zhodne po 29), ekológiu (28), výučbu cudzích jazykov (14) a na informatiku (6).

V CVC so sídlom v Bratislavskom, Trnavskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji boli počas sobôt a nedeľ **najčastejšie organizované** aktivity zamerané na telovýchovu a šport. V Trenčianskom kraji bolo zistených najviac víkendových podujatí venovaných kultúre a umeniu.

V Bratislavskom a v Žilinskom kraji boli víkendové podujatia v **najnižšom počte** zamerané na vedu a techniku. V Trenčianskom a v Prešovskom kraji bola na okraji záujmu informatika, zatiaľ čo v Banskobystrickom kraji bolo najmenej týchto aktivít orientovaných na iné, bližšie neurčené oblasti. V Trnavskom kraji bol najnižší počet podujatí realizovaných počas sobôt a nedeľ orientovaných na výučbu cudzích jazykov. V Nitrianskom kraji bola len minimálna pozornosť venovaná turistike, branným športom, informatike a iným oblastiam, zatiaľ čo v Košickom kraji boli na okraji záujmu víkendové podujatia zamerané na prírodné vedy a na informatiku.

Z uvedeného je zrejmé, že v centrách voľného času boli v roku 2020 najviac preferované víkendové aktivity orientované na telovýchovu, šport a na kultúru a umenie, pričom v niektorých krajoch v rámci týchto aktivít nebola vôbec venovaná a pozornosť ekológii, informatike, prírodným vedám, spoločenským vedám, vede a technike a výučbe cudzích jazykov.

Porovnanie údajov za roky 2019 (7 319) a 2020 (1 956) potvrdilo **výrazné zníženie počtu víkendových aktivít (-5 363)** realizovaných vo voľnočasových centrách. Ich **najvýraznejšie zníženie** uvádzali CVC v Prešovskom (-2 218) a v Nitrianskom kraji (-1 833). Miernejší pokles bol zistený v Trenčianskom (-401), Žilinskom (-390), Košickom (-265), Banskobystrickom (-122), Bratislavskom (-68) a v Trnavskom kraji (-66).

Pokles počtu víkendových podujatí bol evidovaný vo všetkých troch typoch CVC. Ich najvýraznejšie zníženie zaznamenali **štátne voľnočasové centrá** (-5 191), pričom omnoho miernejší pokles počtu týchto aktivít bol evidovaný v CVC so **súkromným** (-49) a s **cirkevným** zriaďovateľom (-123).

Údaje zistené v **roku 2020** potvrdili **zníženie počtu víkendových podujatí až o 5 363** (2020: 1956, 2019: 7 319). Počet týchto aktivít najvýraznejšie **klesol** v oblasti spoločného prežívania voľného času rodičov a detí (-1 831) a iných, bližšie neurčených oblastí (-1 028). V nižšej miere klesol aj počet podujatí orientovaných na telovýchovu a šport (-955), kultúru a umenie (-818), spoločenské vedy (-462), turistiku a branné športy (-158), prírodné vedy (-55), ekológiu (-25) a vedu a techniku (-19). Najmiernejšie zníženie počtu víkendových podujatí bolo

zaregistrované pri aktivitách orientovaných na informatiku (-9) a na výučbu cudzích jazykov (-3).

• **Účastníci víkendových podujatí**

V roku 2020 sa víkendových podujatí zúčastnilo 88 977 osôb. Viac než pätina účastníkov bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (17 287). Nižší počet osôb, ktoré sa zapojili do týchto aktivít, uvádzali voľnočasové centrá v Prešovskom (16 340), Žilinskom (14 036), Košickom (11 958), Banskobystrickom (10492), Trnavskom (8 538), Nitrianskom (6 964) a v Bratislavskom kraji (3 362).

V **štátnych** voľnočasových centrách sa víkendových podujatí zúčastnilo až 73 589 osôb. Omnoho nižší počet absolventov aktivít realizovaných počas sobôt a nedeľ uvádzali CVČ so **súkromným** (8 229) a s **cirkevným** zriaďovateľom (7 159).

Účastníkov víkendových podujatí najčastejšie oslovili aktivity zamerané na kultúru a umenie (29 147), telovýchovu a šport (25 299) a na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (16 394). V nižšom počte sa členovia CVČ zúčastnili aj týchto podujatí venovaných spoločenským vedám (7 556), turistike a branným športom (4 362), iným, bližšie neurčeným oblastiam (2 808), vede a technike (1 867) a ekologickej výchove (850). Pomerne malý počet osôb absolvoval víkendové aktivity orientované na prírodné vedy (403), výučbu cudzích jazykov (252) a na informatiku (69).

V Bratislavskom, Banskobystrickom a v Prešovskom kraji sa členovia voľnočasových centier **najčastejšie** zúčastnili víkendových podujatí zameraných na telovýchovu a šport. V Trnavskom, Trenčianskom, Žilinskom a v Košickom kraji boli najviac preferované aktivity venované kultúre a umeniu, pričom v Nitrianskom kraji boli uprednostnené víkendové podujatia orientované na spoločenské vedy.

V Trnavskom, Žilinskom a v Banskobystrickom kraji členovia centier voľného času **najmenej** zaujali podujatia konané počas sobôt a nedeľ venované prírodným vedám. V Trenčianskom, Prešovskom a v Košickom kraji bola zistená najnižšia účasť pri aktivitách zameraných na informatiku. V Bratislavskom kraji boli na okraji záujmu víkendové podujatia orientované na vedu a techniku, zatiaľ čo v Nitrianskom kraji prejavili členovia len minimálny záujem o aktivity venované turistike a branným športom.

Porovnanie počtu účastníkov víkendových podujatí potvrdilo, že v roku 2020 (88 977) absolvovalo tieto aktivity až **o 122 435 osôb menej** než vlni (2019: 211 412).

Najvýraznejšie zníženie počtu členov voľnočasových centier, ktorí sa zapojili do víkendových podujatí, bol evidovaný v Žilinskom (-31 719), Košickom (-20 429) a v Trenčianskom kraji (-15 496). Miernejší pokles počtu týchto účastníkov bol zaregistrovaný v CVČ v Nitrianskom (-13 713), Prešovskom (-13 491), Bratislavskom (-10 205), Trnavskom (-9347) a v Banskobystrickom kraji (-8 035).

Najvýraznejšie zníženie počtu účastníkov víkendových podujatí bolo evidované v **štátnych** centrách voľného času (-114 467). Ich miernejšie zníženie uvádzali CVČ založené **súkromným** (-4 027) a **cirkevným** zriaďovateľom (-3 941).

Porovnanie počtu účastníkov víkendových podujatí ukázalo, že oproti zisteniam z roku 2019 veľmi **mierne stúpol** iba počet účastníkov víkendových podujatí zameraných na výučbu

cudzích jazykov (+14). Najviac **klesol** počet absolventov týchto aktivít zameraných na kultúru a umenie (-34 881), telovýchovu a šport (-25 063), spoločenské vedy (-24 665) a na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (-22 953). V nižšej miere sa znížil aj počet účastníkov víkendových podujatí orientovaných a na iné oblasti (-5 783), turistiku a branné športy (-3 355), prírodné vedy (-2 571), ochranu životného prostredia (-2 384), vedu a techniku (-811) a na informatiku (-33).

- **Letné tábory**

V roku 2020 bolo vo voľnočasových centrách zabezpečených **762 letných táborov**. Najvyšší počet zorganizovali CVČ v Žilinskom kraji (132). Pomerne širokú ponuku letných táborov zabezpečili aj voľnočasové centrá v Banskobystrickom, Nitrianskom (zhodne po 106), Prešovskom (102), Trenčianskom (96), Košickom (95), Bratislavskom (68) a v Trnavskom kraji (57).

Prímestské tábory (647) predstavovali viac ako 80,0% všetkých letných aktivít. **Stále** (86), **putovné** (27) a **zahraničné letné tábory** (2) boli organizované vo výrazne nižšom počte.

V rámci celého Slovenska boli v každom kraji výrazne preferované **prímestské letné tábory** a vo všetkých krajoch boli v nižšom počte organizované **stále tábory**.

V Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom a v Banskobystrickom kraji boli častejšie organizované **putovné tábory** než zahraničné, pričom v Trnavskom kraji bol zaznamenaný rovnaký počet putovných táborov aj tých, ktoré boli konané **v zahraničí**. V Bratislavskom, Prešovskom a v Košickom kraji nebol v roku 2020 evidovaný ani jeden putovný a zahraničný letný tábor.

Viac než tri štvrtiny letných táborov boli zrealizované v **štátnych CVČ** (628). Omnoho nižší počet letných táborov zabezpečili pre svojich členov centrá voľného času so súkromným (92) a s cirkevným (42) zriaďovateľom.

Štátne voľnočasové centrá zorganizovali najviac **stálych, putovných, prímestských** táborov, pričom spoločne so súkromnými CVČ zabezpečili rovnaký počet **zahraničných** letných táborov. Štátne a súkromné CVČ vo výrazne nižšej miere organizovali putovné a zahraničné letné tábory, ktoré tento rok ne boli v cirkevných centrách voľného času vôbec realizované.

Porovnanie zistení potvrdilo, že **v roku 2020** zorganizovali zamestnanci voľnočasových centier **o 115 letných táborov menej** než vlani (2020: 762, 2019: 877).

Svoju **ponuku rozšírili** iba CVČ v Nitrianskom kraji (+11). **Nižší počet letných táborov** bol zaznamenaný najmä v Žilinskom (-43) a v Trnavskom kraji (-35). Pokles počtu letných táborov sa nižšej miere dotkol aj CVČ v Prešovskom (-17), Bratislavskom (-13), Trenčianskom (-7), Košickom (-6) a v Banskobystrickom kraji (-5).

Znižovanie počtu letných táborov najviac zasiahlo **štátne** voľnočasové centrá (-78, 2020: 628, 2019: 706) a v nižšej sa dotklo aj súkromných (-31, 2020: 92, 2019: 123) a cirkevných CVČ (-6, 2020: 42, 2019: 48).

- **Účastníci letných táborov**

V roku 2020 sa v letných táboroch odrekreovalo 26 906 účastníkov. Tieto osoby najčastejšie uvádzali centrá voľného času v Trenčianskom (6 401), Žilinskom (4 531), Košickom (4 154) a v Prešovskom kraji (4 064). Nižší počet účastníkov letných táborov bol zaznamenaný

v Banskobystrickom (2 752), Nitrianskom (2 134), Trnavskom (1 614) a v Bratislavskom kraji (1 256).

Až 21 728 osôb využilo ponuku **štátnych** voľnočasových centier. Omnoho nižší počet detí a mladých ľudí absolvoval letné tábory realizované v **súkromných** (3 207) a v **cirkevných** CVČ (1 971).

Výrazná väčšina (24 909) mala **menej ako 15 rokov** a 1 967 osôb bolo **starších**. Letné tábory absolvovalo aj 30 detí a mladých ľudí pochádzajúcich zo **zahraničia**.

Približne 67 osôb sa rekreovalo v táboroch, ktoré sa **konali v zahraničí** a asi tretina (8 746) všetkých účastníkov letných táborov patrila k **členom útvarov pravidelnej záujmovej činnosti** organizovaných v CVČ.

V skupine účastníkov letných táborov **mladších ako 15 rokov** bolo až 20 662 členov zo **štátnych** centier voľného času. Už omnoho nižší počet detí absolvoval letné tábory realizované **súkromnými** (2 712) a **cirkevnými** CVČ (1 535).

Aj v skupine účastníkov letných táborov **starších než 15 rokov** bol zaznamenaný najvyšší počet osôb zo štátnych voľnočasových centier (1 039, súkromné: 492, cirkevné: 436).

Deti a mladých ľudí, ktorí **pochádzali z iných krajín**, prijali v rámci letných táborov vo výrazne vyššom počte CVČ patriace štátnemu zriaďovateľovi (27). Omnoho nižší počet zahraničných účastníkov letných táborov uvádzali centrá voľného času so súkromným zriaďovateľom (3), zatiaľ čo v cirkevných CVČ nebol evidovaný ani jeden zahraničný účastník letných táborov.

V **zahraničných letných táboroch** sa rekreovali najmä členovia súkromných voľnočasových centier (52), pričom v štátnych CVČ (15) bol evidovaný omnoho nižší počet účastníkov týchto letných táborov. V cirkevných centrách voľného času nebol zaznamenaný ani jeden absolvent letného tábora konaného v zahraničí.

Až 6 306 absolventov letných táborov v štátnych centrách voľného času predstavovali **členovia záujmových krúžkov**. V súkromných (1 818) a v cirkevných (622) CVČ sa do týchto letných aktivít zapojilo omnoho menej osôb, ktoré zároveň v týchto zariadeniach navštevovali aj útvary pravidelnej záujmovej činnosti.

Porovnanie počtu účastníkov letných táborov za roky 2019 (27 468) a 2020 (26 906) potvrdilo **zníženie ich počtu o 562 osôb**. Nárast počtu absolventov letných táborov uvádzali len centrá voľného času v Trenčianskom (+1 920) a v Košickom kraji (+160). Ich najvýraznejší pokles bol evidovaný v Prešovskom (-677), Trnavskom (-475), Bratislavskom (-441), Nitrianskom (-364), Banskobystrickom (-349) a v Žilinskom kraji (-336).

Zvýšenie počtu účastníkov letných táborov vykazovali iba štátne centrá voľného času (+224). Ich zníženie bolo zaznamenané najmä v cirkevných (-699) a v nižšej miere aj v súkromných (-87) voľnočasových centrách.

• **Organizačné zabezpečenie letných táborov**

Činnosť letných táborov vo voľnočasových centrách v roku 2020 organizačne zabezpečovalo 1 486 zamestnancov, pričom necelé tri štvrtiny z nich (1 067) mali pedagogické vzdelanie.

Najviac osôb, ktoré organizovali letné tábory uvádzali CVČ v Trenčianskom (264) a v Žilinskom kraji (243). Nižší počet týchto zamestnancov bol zaznamenaný v centrách

voľného času so sídlom v Prešovskom (224), Banskobystrickom (194), Košickom (193), Nitrianskom (173), Bratislavskom (111) a Trnavskom kraji (84).

Aj najvyšší počet pracovníkov s **pedagogickým vzdelaním** uvádzali voľnočasové centrá v Trenčianskom (206) a v Žilinskom kraji (194). Nižší počet týchto osôb dohliadal na deti a mládež v letných táboroch v Prešovskom (152), Banskobystrickom (143), Košickom (136), Nitrianskom (112), Bratislavskom (63) a v Trnavskom kraji (61).

V roku 2020 zabezpečovalo letné tábory v CVC **o 121 zamestnancov menej** než v roku 2019 (1 607, 2020: 1 486) a bol zistený aj nižší počet pracovníkov s pedagogickým vzdelaním (-46, 2020: 1 067, 2019: 1 113).

Porovnanie zistení za roky 2019 a 2020 ukázalo, že počet zamestnancov, ktorí organizačne zabezpečovali činnosť letných táborov stúpol iba v Trenčianskom (+44) a v Prešovskom kraji (+7). Nižší počet pracovníkov v táboroch organizovaných centrami voľného času bol evidovaný najmä v Žilinskom kraji (-90). Ich zníženie bolo zistené aj v Trnavskom (-33), Bratislavskom (-21), Nitrianskom (-14), Banskobystrickom (-11) a v Košickom kraji (-3).

Vyšší počet zamestnancov s pedagogickým vzdelaním, ktorí organizačne zabezpečovali činnosť letných táborov stúpol iba v Trenčianskom (+36) a v Prešovskom kraji (+26). Nižší počet pedagogických pracovníkov, ktorí sa v letných táboroch starali o deti a mládež, bol zaznamenaný najmä v Žilinskom kraji (-57). Ich zníženie vykazovali aj CVC so sídlom v Trnavskom (-20), Bratislavskom (-16), Banskobystrickom (-8), Košickom (-6) a v Nitrianskom kraji (-1).

Znižovanie počtu zamestnancov, ktorí organizačne zabezpečovali činnosť letných táborov letných najviac zasiahlo štátne (-48) a cirkevné CVC (-49). Pokles počtu zamestnancov pracujúcich v letných táboroch uvádzali v nižšej miere aj súkromné centrá voľného času (-24).

Vyšší počet **zamestnancov s pedagogickým vzdelaním**, ktorí organizačne zabezpečovali činnosť letných táborov bol zaznamenaný iba v štátnych centrách voľného času (+15). Nižší počet pedagogických pracovníkov, ktorí sa v letných táboroch starali o deti a mládež evidovali nielen cirkevné (-36), ale aj súkromné centrá voľného času (-25).

• **Metodická činnosť**

V roku 2020 bolo v rámci metodickéj činnosti zrealizovaných 382 podujatí. Až 238 aktivít sa konalo priamo vo voľnočasových centrách a viac než tretina (144) metodických činností (najčastejšie išlo o prednášky) prebiehala **mimo zariadení**. Výrazná väčšina aktivít **realizovaných v CVC** (238) mala formu **seminárov a odborných kurzov** (230) a iba 8 podujatí tvorili **konferencie a sympóziá**.

V rámci celkovej metodickéj činnosti bola necelá tretina vzdelávacích podujatí zorganizovaných v Trenčianskom kraji (109). Nižší počet týchto aktivít bol zaznamenaný v Nitrianskom (78), Banskobystrickom (54), Košickom (45), Prešovskom (36) a v Žilinskom kraji (35). Najmenej metodických činností uvádzali CVC s pôsobnosťou v Trnavskom (15) a v Bratislavskom kraji (10).

Najviac **metodických činností vo svojom zariadení** realizovali zamestnanci CVC v Trenčianskom kraji (85). Vo výrazne nižšom počte boli tieto aktivity zabezpečené

v Banskobystrickom (38), Nitrianskom (34), Žilinskom (25), Prešovskom (23) a v Košickom kraji (16). Vzdelávacie podujatia vykonávané priamo v zariadení boli v najnižšej miere organizované v centrách voľného času s pôsobnosťou v Trnavskom (9) a v Bratislavskom kraji (8).

Metodická činnosť realizovaná priamo v CVČ pozostávala najmä zo **seminárov, odborných kurzov** (230) a z **konferencií a sympózií** (8). Vo všetkých krajoch mala výraznú prevahu organizácia **seminárov a odborných kurzov**. Táto situácia sa potvrdila najmä v Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom, Žilinskom a v Košickom kraji, kde boli v roku 2020 realizované iba semináre a odborné kurzy.

Najviac seminárov a odborných kurzov (230) bolo zabezpečených v Trenčianskom kraji (85). Vo výrazne nižšej miere boli tieto podujatia evidované v Banskobystrickom (36), Nitrianskom (30), Žilinskom (25), Prešovskom (21), Košickom (16), Trnavskom (9) a v Bratislavskom kraji (8).

Konferencie a sympóziá (8) boli organizované iba v Nitrianskom (4), Banskobystrickom a v Prešovskom kraji (zhodne 2). V Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom, Žilinskom a v Košickom kraji sa nekonala tento rok ani jedna konferencia alebo sympóziium.

Prednášky mimo svojho zariadenia (144) absolvovali najčastejšie zamestnanci voľnočasových centier v Nitrianskom (44), Košickom (29), Trenčianskom (24), Banskobystrickom (16), Prešovskom (13) a v Žilinskom kraji (10). Najnižší počet vzdelávacích podujatí konaných mimo CVČ bol evidovaný v Trnavskom (6) a v Bratislavskom kraji (2).

V Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Prešovskom kraji mali výraznejšiu prevahu aktivity realizované priamo v centre voľného času. V Nitrianskom a v Košickom kraji boli evidovaný vyšší počet vzdelávacích podujatí konaných mimo centra voľného času.

Najvyšší počet vzdelávacích aktivít bol zaregistrovaný v štátnych voľnočasových centrách (319). Omnoho nižší počet týchto podujatí bol zistený v CVČ so súkromným (36) a s cirkevným (27) zriaďovateľom.

Najviac **metodických aktivít** realizovaných **priamo v zariadení** uvádzali **štátne voľnočasové centrá** (199). Omnoho nižší počet týchto vzdelávacích podujatí bol evidovaný v súkromných (27) a v cirkevných CVČ (12). **Semináre a odborné kurzy** najčastejšie realizovali zamestnanci štátnych (193) voľnočasových centier. Výrazne nižší počet vzdelávacích aktivít bol zistený v súkromných (25) a v cirkevných CVČ (12). **Konferencie a sympóziá** organizovali opäť najmä štátne voľnočasové centrá (6), pričom v CVČ so súkromným zriaďovateľom (2) bol evidovaný nižší počet týchto metodických aktivít. Cirkevné centrá voľného času nezorganizovali ani jedno takéto metodické podujatie.

Prednášky mimo zariadenia boli najčastejšie zabezpečované v štátnych CVČ (120). Spomenuté vzdelávacie aktivity boli v omnoho nižšom počte realizované v cirkevných (15) a v súkromných (9) voľnočasových centrách.

V štátnych a v súkromných CVČ bol zaznamenaný vyšší počet metodických podujatí realizovaných priamo v centre, pričom v cirkevných centrách voľného času prevládala počet vzdelávacích aktivít organizovaných mimo zariadenia.

V rámci vzdelávacej činnosti boli najaktívnejší zamestnanci **štátnych centier voľného času**. V **súkromných a v cirkevných CVČ** bola metodická činnosť realizovaná vo výrazne nižšej miere. V súkromných voľnočasových centrách venovali viac pozornosti organizovaniu seminárov, odborných kurzov, konferencií a sympózií. V CVČ patriacich cirkevnému zriaďovateľovi boli viac preferované prednášky realizované mimo zariadenia, pričom v tomto type CVČ nebola zabezpečená žiadna konferencia alebo sympózium.

Porovnanie metodickej činnosti v CVČ za roky 2019 (546) a 2020 (382) ukázalo, že bolo zrealizovaných **o 164 metodických činností menej** než predtým. Vyšší počet týchto podujatí zorganizovali iba CVČ v Nitrianskom kraji (+9). Zníženie počtu vzdelávacích podujatí bolo zaznamenané najmä v Trenčianskom kraji (-76), pričom v nižšej miere zasiahlo aj centrá voľného času v Košickom (-30), Trnavskom (-28), Banskobystrickom, Prešovskom (zhodne po -15), Žilinskom (-7) a v Bratislavskom kraji (-2).

V roku 2020 **klesol počet metodických činností realizovaných priamo vo voľnočasovom centre** (-132) a **znížil sa aj počet vzdelávacích aktivít zabezpečených mimo CVČ** (-32). V skupine metodických činností konaných priamo v centre sa zníženie týkalo najmä seminárov a odborných kurzov (-100) a dotklo sa aj konferencií a sympózií (-32).

Zníženie počtu metodických aktivít najviac zasiahlo štátne CVČ (-111), pričom ich miernejší pokles bol zaznamenaný v súkromných (-40) a v cirkevných centrách voľného času (-13).

Zníženie počtu **vzdelávacích aktivít** konaných priamo **v zariadení** bolo zaznamenané najmä v štátnych (-99) centrách voľného času, zatiaľ čo súkromné (-32) cirkevné CVČ (-1) uvádzali ich miernejší pokles.

Pokles počtu seminárov a odborných kurzov a konferencií a sympózií bol evidovaný v **štátnych** (semináre a odborné kurzy: -88, konferencie a sympóziá: -11) **a v súkromných CVČ** (semináre a odborné kurzy: -11, konferencie a sympóziá: -21). V **cirkevných** centrách voľného času len veľmi mierne klesol počet seminárov a odborných kurzov (-1), pričom ani tento rok v nich nebola zorganizovaná žiadna konferencia alebo sympózium.

V skupine **metodických činností konaných mimo zariadenia** bol zistený nižší počet vzdelávacích aktivít a to vo všetkých troch typoch CVČ (štátne a cirkevné: zhodne po -12, súkromné: -8).

• **Adresát metodickej činnosti**

Adresátom vzdelávacích aktivít boli najmä zamestnanci voľnočasových centier (125) a učitelia a vychovávatelia (111). V nižšom počte boli určené aj pre vedúcich záujmových krúžkov (70), zamestnancov iných organizácií (53) a pre súkromné osoby (23).

Najširšie spektrum metodických činností určených pre všetky skupiny adresátov bolo zorganizované centrách voľného času v Nitrianskom, Trenčianskom a v Žilinskom kraji. Najmenej možností zúčastniť sa na vzdelávacích podujatiach mali adresáti metodických činností v Bratislavskom a v Trnavskom kraji.

Štátne voľnočasové centrá zabezpečili najviac metodických podujatí určených pre zamestnancov CVČ, súkromné osoby, pracovníkov iných organizácií, učiteľov a vychovávateľov a pre vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti. **CVČ so súkromným zriaďovateľom** zrealizovali viac metodických aktivít určených pre zamestnancov CVČ a iných organizácií, súkromné osoby a pre vedúcich záujmových krúžkov než voľnočasové centrá

patriace **cirkevnému zriaďovateľovi**, ktoré sa viac venovali vzdelávaniu učiteľov a vychovávateľov. Tieto CVČ sa v roku 2020 vôbec nevenovali vzdelávaniu pracovníkov iných organizácií.

Najviac metodických podujatí predstavovali semináre a odborné kurzy (230), ktoré absolvoval aj najvyšší počet účastníkov (3 664). Zamestnanci CVČ zorganizovali v roku 2020 výrazne viac prednášok (144, počet účastníkov: 1 460) než konferencií a sympózií (8, počet účastníkov: 112). Prednášky absolvovalo až o 1 350 osôb viac než bolo účastníkov konferencií a sympózií, ktoré boli určené najmä pre odborníkov.

Z časového hľadiska trvali najdlhšie semináre a odborné kurzy. Konferencie, sympóziá a prednášky si vzhľadom na ich špecifické zameranie vyžadovali výrazne kratší čas.

Semináre a odborné kurzy boli organizované predovšetkým pre učiteľov a vychovávateľov (77), zamestnancov CVČ (64), vedúcich záujmových krúžkov (49), pracovníkov iných organizácií (26) a pre súkromné osoby (14). **Konferencie a sympóziá** boli určené najmä zamestnancom CVČ (4), pracovníkom iných organizácií (2), pedagógom a vedúcim záujmových krúžkov (zhodne po 1). Súkromné osoby v roku 2020 metodické podujatia neabsolvovali.

Prednášky boli zamerané na vzdelávanie zamestnancov CVČ (57). V nižšej miere metodicky usmerňovali aj učiteľov a vychovávateľov (33), zamestnancov iných organizácií (25), vedúcich záujmových krúžkov (20) a súkromné osoby (9).

Porovnanie zistení za roky 2019 (546) a 2020 (382) potvrdilo, že **sa znížil nielen počet metodických činností** určených najmä pre zamestnancov CVČ (-74), učiteľov a vychovávateľov (-51), súkromné osoby (-26) a pre vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti (-22). **Zvýšil sa iba počet metodických činností určených pre zamestnancov iných organizácií (+9).**

• **Účastníci metodickej činnosti**

Z celkového počtu 5 238 účastníkov metodických podujatí navštívilo najviac osôb semináre a odborné kurzy (3 664). Necelá tretina (1 462) absolvovala prednášky a len 112 osôb sa zúčastnilo na konferenciách a sympóziách.

Viac než tretinu **účastníkov metodických podujatí** uvádzali voľnočasové centrá v Trenčianskom kraji (1 483). Nižší počet absolventov vzdelávacích aktivít bol evidovaný v Banskobystrickom (924), Nitrianskom (829), Košickom (804), Žilinskom (499), Prešovskom (435), Trnavskom (191) a v Bratislavskom kraji (73).

Vo všetkých krajoch absolvoval najvyšší počet ľudí semináre a odborné kurzy a viac osôb sa zúčastnilo na seminároch a na odborných kurzoch než na prednáškach. Konferencie a sympóziá sa v roku 2020 konali iba v Nitrianskom, Banskobystrickom a v Prešovskom kraji.

Najviac absolventov vzdelávacích aktivít uvádzali **štátne CVČ** (4 394). Omnoho nižší počet účastníkov metodických činností bol zistený vo voľnočasových centrách **so súkromným** (409) a s **cirkevným zriaďovateľom** (435).

V **štátnych CVČ** bol evidovaný najvyšší počet účastníkov, ktorí sa zapojili do seminárov, odborných kurzov, prednášok aj konferencií a sympózií. **Cirkevné voľnočasové centrá** uvádzali viac účastníkov seminárov, odborných kurzov a prednášok než súkromné CVČ, ktoré tento rok nezabezpečili žiadnu účasť na konferenciách a sympóziách.

Z celkového počtu 5 238 účastníkov vzdelávacích podujatí patril najvyšší počet osôb k učiteľom a vychovávateľom (1 462). V nižšom počte absolvovali metodické podujatia zamestnanci CVČ (1 272), pracovníci iných organizácií (1 126), vedúci útvarov pravidelnej záujmovej činnosti (1 091) a súkromné osoby (287).

Semináre a odborné kurzy navštevovali najmä učitelia a vychovávateľa (1 082), vedúci záujmových krúžkov (877), zamestnanci centier voľného času (855), súkromné osoby (601) a pracovníci iných organizácií (249). **Konferencie a sympóziá** absolvovali najčastejšie zamestnanci iných organizácií (70). V nižšom počte sa ich zúčastnili aj zamestnanci CVČ (37), vedúci útvarov pravidelnej záujmovej činnosti (3) a učitelia a vychovávateľa (2). Tento typ metodických aktivít neabsolvovala ani jedna súkromná osoba. **Prednášky** najviac zaujali zamestnancov iných organizácií (455), pracovníkov CVČ (380), učiteľov a vychovávateľov (378), vedúcich záujmových krúžkov (211) a súkromné osoby (38).

V **súkromných centrách voľného času** boli najčastejšie navštevované vzdelávacie podujatia určené pre vedúcich záujmových krúžkov, pričom v **štátnych** a v **cirkevných CVČ** absolvovali účastníci najmä vzdelávanie určené pre učiteľov a vychovávateľov.

V **štátnych voľnočasových zariadeniach** bol zistený najvyšší počet účastníkov všetkých druhov vzdelávacích aktivít, pričom v súkromných **centrách voľného času** bol evidovaný vyšší záujem o podujatia určené pre zamestnancov CVČ, súkromné osoby, pracovníkov iných organizácií a vedúcich záujmových krúžkov než v cirkevných centrách voľného času, kde sa viac venovali iba vzdelávaniu zameranému na zvýšenie kvalifikovanosti učiteľov a vychovávateľov.

Porovnanie počtu účastníkov metodickej činnosti ukázalo, že v roku 2020 (5 238) absolvovalo tieto aktivity až o **1 661 osôb menej** než vlni (2019: 6 899).

Vyšší počet účastníkov vzdelávacích aktivít uvádzali v tomto roku len voľnočasové centrá v Nitrianskom (+170) a v Žilinskom kraji (+64). **Najvýraznejšie zníženie** počtu absolventov metodických činností bolo evidované v Trenčianskom kraji (-775), pričom ich miernejšie zníženie bolo evidované v Prešovskom (-343), Trnavskom (-245), Banskobystrickom (-216), Košickom (-203) a v Bratislavskom kraji (-113).

Komparácia zistení zároveň potvrdila, že **sa výrazne znížil počet účastníkov metodických činností** určených pre súkromné osoby (-1 062). Už miernejšie klesol počet absolventov vzdelávacích aktivít zameraných na zvýšenie kvalifikácie učiteľov a vychovávateľov (-674), vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti (-70) a zamestnancov CVČ (-38). **Zvýšil sa** iba počet účastníkov metodických činností určených pre **zamestnancov iných organizácií** (+183).

• **Poradenská činnosť**

V roku 2020 zabezpečili zamestnanci CVČ 4 598 poradenských aktivít. Najviac z nich zrealizovali zamestnanci CVČ v Trenčianskom (1 773) a v Žilinskom kraji (1 699). Poradenstvo bolo vo výrazne nižšom počte evidované vo voľnočasových centrách v Banskobystrickom (342), Trnavskom (309), Prešovskom (184), Bratislavskom (165), Nitrianskom a v Košickom kraji (zhodne po 63).

Najčastejším **adresátom** poradenských aktivít boli súkromné osoby (3 183). Konzultácie si v omnoho nižšom počte vyžadovali učitelia a vychovávatelia (528), vedúci záujmových krúžkov (498), zamestnanci CVČ (274) a pracovníci iných organizácií (115).

Až 2 863 konzultácií poskytovali zamestnanci štátnych CVČ. Viac než tretina poradenských aktivít bola realizovaná v súkromných voľnočasových centrách (1 734), pričom v cirkevných CVČ bola konzultačná činnosť zabezpečovaná len v minimálnej miere (1).

Konzultácie zamerané na všetky skupiny adresátov boli evidované iba v **štátnych CVČ**. Vo voľnočasových centrách patriacich **súkromným** zriaďovateľom bolo výraznejšie preferované poradenstvo poskytované súkromným osobám. Vo výrazne nižšej miere bola venovaná pozornosť aj zamestnancom CVČ a vedúcim záujmových krúžkov, pričom tu nebola realizovaná žiadna pomoc pre pracovníkov iných organizácií a pre pedagógov. **Cirkevné centrá voľného času** zabezpečili v tomto roku len minimálny počet poradenských činností určených výhradne pre zamestnancov centier voľného času.

Porovnanie zistení ukázalo, že v roku 2020 (4 598, 2019: 4 993) zabezpečili zamestnanci CVČ **o 395 poradenských činností menej** než vlani.

Svoje konzultačné aktivity najviac rozšírili voľnočasové centrá v Trenčianskom kraji (+538) a v Žilinskom kraji (+280) a v malej miere sa zvýšil aj počet poradenských činností realizovaných v Nitrianskom kraji (+9). Oproti tomu výrazne klesol počet konzultácií, ktoré zabezpečovali CVČ v Banskobystrickom kraji (-545) a znížil sa aj počet týchto podujatí evidovaných v Bratislavskom (-216), Trnavskom (-174), Prešovskom (-169) a v Košickom kraji (-118).

Výrazne stúpol počet poradenských činností zaznamenaných v **súkromných voľnočasových centrách** (+439). Ich zníženie bolo zistené najmä v CVČ patriacich štátnemu (-829) a vo výrazne nižšom počte aj cirkevnému zriaďovateľovi (-5).

• **Edičná činnosť**

Centrá voľného času vydali v roku 2020 spolu 1 460 metodických materiálov. Najčastejšie boli vydávané tituly prebraté od iných autorov (684) a metodické materiály (609), medzi ktoré patrili vlastné metodické materiály (602), preklady (0) a reedície (7). Okrem toho publikovali zamestnanci CVČ aj iné, bližšie neurčené tlačoviny (140) a vydávali vlastné časopisy (27).

Najrozšírenejšia edičná činnosť bola zabezpečená v Trenčianskom kraji (1 247). Omnoho menej tlačovín bolo vydaných v CVČ v Trnavskom (53), Košickom (43), Banskobystrickom (32), Žilinskom (28), Nitrianskom (26) a v Prešovskom kraji (24). Len 7 publikovaných materiálov bolo evidovaných v centrách voľného času so sídlom v Bratislavskom kraji.

Publikácie, metodické a iné, bližšie nešpecifikované materiály boli najčastejšie vydávané v Trenčianskom kraji. Reedície boli evidované najmä v Košickom kraji. Najslabšia edičná činnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom a v Prešovskom kraji.

Až 1 399 materiálov vydali štátne CVČ. Len 47 tlačovín pripadlo na súkromné voľnočasové centrá a najmenej, iba 14 materiálov publikovali cirkevné CVČ.

Štátne voľnočasové centrá mali prioritu vo všetkých skupinách okrem reedícií, ktoré boli doménou súkromných centier voľného času. Štátne CVČ sa najčastejšie venovali vydávaniu **publikácií, metodických materiálov, vydávaniu vlastných časopisov a iných, bližšie neurčených tlačovín**. V skupine vydaných metodických materiálov mali štátne CVČ najvyššie zastúpenie v oblasti **vlastných metodických materiálov**. Zaujímavé je zistenie, že všetkých šesť reedícií vydali súkromné CVČ. Cirkevné centrá voľného času preferovali v rámci edičnej činnosti vydávanie iných metodických materiálov a časopisov.

Porovnanie zistení za roky 2019 (1 030) a 2020(1 460) ukázalo, že vo voľnočasových centrách bolo vydaných **o 430 edičných materiálov viac** než vlani.

Komparácia dát potvrdila výraznejší nárast titulov (+228), vlastných metodických materiálov (+126) a iných, bližšie neurčených tlačovín (+88). V skupine metodických materiálov bol zistený vyšší počet vlastných vzdelávacích materiálov (+126), pričom počet prekladov a reedícií zostal rovnaký (zhodne 0), avšak kleslo vydávanie vlastných časopisov (-12). Veľmi pozitívne hodnotíme činnosť zamestnancov CVČ, ktorí sa z objektívnych dôvodov (pandémia Covid 19) nemohli venovať v rámci svojej činnosti deťom a mládeži a snažili sa aspoň častejším vydávaním rôznych materiálov pomáhať rodičom a pedagógom zvládať túto ťažkú situáciu, ktorú poznačili najmä dlhodobé zatvorenie škôl a školských zariadení.

V roku 2020 bol zaznamenaný výrazne vyšší počet publikovaných materiálov v CVČ so sídlom v Trenčianskom kraji (+448). Zvýšená edičná činnosť bola evidovaná aj v Prešovskom (+14), Košickom (+9) a v Nitrianskom kraji (+4). Pokles publikačnej činnosti bol zaregistrovaný v Banskobystrickom (-24), Trnavskom, Žilinskom (zhodne po -8) a v Bratislavskom kraji (-5).

Nárast edičnej činnosti bol zaznamenaný najmä v CVČ so **štátnym zriaďovateľom** (+415). V súkromných (+14) a v **cirkevných voľnočasových centrách** (+1) bolo evidované omnoho miernejšie zvýšenie počtu vydaných materiálov.

ZÁVER

Z prezentovaných zistení vyplynulo, že súčasná situácia, ktorá negatívne ovplyvnila celú spoločnosť, zasiahla aj centrá voľného času. I keď ich počet zostal rovnaký, klesol počet pedagogických zamestnancov, počet záujmových krúžkov, ich členov, znížil sa aj počet príležitostných a víkendových podujatí a osôb, ktoré ich absolvovali. Bol zabezpečený nižší počet letných táborov, v ktorých sa odrekreovalo menej účastníkov, znížil sa aj počet metodických a poradenských činností a ich absolventov. Avšak zamestnanci CVČ vedeli v roku 2020 vydať viac publikácií, najmä titulov, vlastných metodických materiálov a iných tlačovín. Veľmi pozitívne hodnotíme činnosť zamestnancov CVČ, ktorí sa z objektívnych dôvodov (pandémia Covid 19) nemohli venovať v rámci svojej činnosti deťom a mládeži a snažili sa aspoň častejším vydávaním rôznych materiálov pomáhať rodičom a pedagógom zvládať túto ťažkú situáciu, ktorú poznačili najmä dlhodobé zatvorenie škôl a školských zariadení.

Veľmi oceňujeme aktivity zamestnancov CVČ, ktorí sa i napriek tejto veľmi nepriaznivej situácii snažili zostať v kontakte s členmi svojich záujmových krúžkov a vytvárať pre nich (pokiaľ to bolo možné) rôzne online aktivity o ktorých CVČ informovali na svojich internetových stránkach.

Zdroj údajov:

Pétiová, M.: Analýza činnosti CVČ za rok 2020. Bratislava : CVTI SR, 2021.